ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'

«انظر، إن رائحة ابني كرائحة حقل»

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/toldos/5

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה׳. להבין דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך היה חשוב בעיניו כ״כ [כל כך]**. גם באמת אינו מובן איך היה עשו בעיני יצחק.** 1

«انظر، إن رائحة ابني كرائحة حقل باركه **ה׳** (Havayah)». [نحتاج] إلى أن نفهم: لقد ظنّ إسحاق (**יצחק**) أنه عيسو (**עשו**)، فكيف كان عيسو موضع تقدير كبير إلى هذا الحد في عينيه؟ وكذلك، لا يتضح حقًا كيف كان عيسو في نظر إسحاق.

כי פעם אמר הכתוב כי ציד בפיו שהי׳ [שהיה] **מרמהו בשאלות איך מעשרין את התבן כו׳**

ففي موضع يقول النص: «لأن [كان هناك] صيد في فمه»: أي إنه كان يخدعه بأسئلة من قبيل: كيف يُعشّر التبن، وما إلى ذلك.

ופעם אמר הכתוב הקל קול יעקב והיינו לפי שאמ׳ כי הקרה ה׳ אלהיך כו׳ וידע שעשו אין ש״ש [שם שמים] **שגור בפיו.**

وفي موضع آخر يقول النص: «الصوت هو صوت يعقوب»: أي لأن يعقوب قال: «لأن **ה׳ אלהיך** هيّأه [لي]»، وما إلى ذلك، فعرف إسحاق أن اسم السماء لا يجري على لسان عيسو بطلاقة.

אך הענין כי הנה עשו סוספיתא דדהבא פסולת הגבו׳ [הגבורה] **דיצחק שהוא בחי׳ מעלת הזהב על הכסף ומפסולת שלו יצא עשו ורישא דעשו בעטפוי דיצחק.**

لكن الأمر هو أن عيسو هو «خبث الذهب» (**סוספיתא דדהבא**, sosfisa dedahava)، أي فضالة شدة إسحاق (**גבורה**, Gevurah)، وهي المستوى الذي يتجلّى فيه تفوّق الذهب على الفضة؛ ومن فضالتها خرج عيسو. و«رأس عيسو [مستقرّ] في حضن إسحاق».

ולהבין ענין רישא הנה יש י״א סממני הקטרת הצרי והצפורן כו׳ והם כנגד יו״ד כתרין דמסאבותא שהוא החיות שבקדושה המחי׳ [המחיה] **את זלע״ז** [זה לעומת זה] 2

لفهم أمر «الرأس»: هناك أحد عشر نوعًا من توابل البخور، «البلسم والظُّفْر» وما إلى ذلك، وهي تقابل تيجان النجاسة العشرة (**כתרין דמסאבותא**، kisrin demisaavusa)؛ وهذه هي قوة الحياة الكامنة في القداسة التي تُحيي «هذا في مقابل ذاك».

כמו שיש בקדושה י״ס [י׳ ספירות] **כך יש ממש בקליפה הארה מי״ס** [מי׳ ספירות] **דקדושה. אך בקדושה עשר ולא תשע ולא י״א ובקליפה הוא י״א סממני הקטורת.**

فكما أن في القداسة عشرًا من الصفات المنبثقة (**ספירות**، Sefiros)، كذلك توجد في القشرة (**קליפה**، kelipah) بالضبط [نظير ذلك]: إشراقة من **ספירות** القداسة العشر. لكن في القداسة [هي] «عشرة لا تسعة»، وليس أحد عشر، أما في **קליפה** فهي أحد عشر نوعًا من توابل البخور.

3 **והענין כי ע״י החיות שנמשך בקדושה הנה כתיב וצבא השמים לך משתחוים שהם בטלים מחמת שמשיגים החיות שנמשך עליהם מקדושתו ית׳ משא״כ הקליפות הם מגביהים א״ע** [את עצמו] **כנשר כו׳**

بيان الأمر: أمّا قوة الحياة (**חיות**, chayus) التي تُمدّ في القداسة، فقد كُتب: «وجند السماء يسجدون لك»، لأنهم في حال إبطال الذات (**ביטול**, bittul)، إذ يدركون قوة الحياة التي تُمدّ إليهم من قداسة *ה׳*، تبارك وتعالى. أمّا القشور (**קליפות**, kelipos)، فعلى النقيض، فإنها ترفع نفسها «كالنسر» وما إلى ذلك،

בחוצפה והיינו לפי שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד גלות ולפיכך הגם שנמשך אליהם מחיות דקדושה אינם בטלים ואדרבה מגביהים א״ע [את עצמו] **כנשר כו׳ והחיות שנמשך להם הוא נבלע בתוכם.**

بوقاحة. وهذا لأن قوة الحياة (**חיות**) التي تُمدّ إليهم تكون في داخلهم في حال منفى؛ ولذلك، فمع أنهم يتلقون قوة حياة من القداسة، فإنهم لا يكونون في حال إبطال الذات. بل على العكس، يرفعون أنفسهم «كالنسر» وما إلى ذلك، وتُبتلع قوة الحياة التي تُمدّ إليهم في داخلهم.

אך כיצד הם חיים וקיימים מקדושה מאחר שהחיות נבלע בתוכם הנה זהו ענין לבונה שבי״א סממני הקטורת שהוא אור המקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתוכם.

لكن كيف يحيون ويبقون إذن بفضل القداسة، ما دامت قوة الحياة تُبتلع في داخلهم؟ هذا هو معنى اللُّبان (**לבונה**, levonah) بين توابل البخور الإحدى عشرة: فهو النور المحيط (**אור מקיף**, Or Makif) الذي فوقهم، ولا يُبتلع في داخلهم.

4 **ולפי שהוא אור המקיף מלמעלה מן הדעת שלהם ואינם מרגישים בו והחיות שנמשך להם בפנימית נבלע כנ״ל לפיכך הם מתגאים ומגביהים א״ע** [את עצמו] **בחוצפה כנ״ל.**

ولأنه نورٌ محيط يعلو وعيهم، وهم لا يشعرون به، فيما تُبتلع قوة الحياة (**חיות**, chayus) التي تُستمد لهم في باطنهم، كما سبق بيانه؛ لذلك يستكبرون ويرفعون أنفسهم بوقاحة، كما سبق بيانه.

ובחי׳ לבונה הוא המחבר י״ס [י׳ ספירות] **דקדושה להאיר לע״ס** [לעשר ספירות] **דמסאבותא והוא רישא דעשו דהיינו בחי׳ המקיף מלמעלה הוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש בקדושה**

ومستوى اللبان (**בחינה**, bechinah) هو الذي يصل الصفات المنبثقة العشر (**ספירות**, Sefiros) في القداسة، لكي تشعّ في **ספירות** النجاسة العشر. وهو «رأس عيسو (**עשו**)»: أي إن مستوى [النور] المحيط من فوق يندرج في «حضن إسحاق (**יצחק**)»، حقًّا في داخل القداسة.

ולכן מצד בחינת המקיף עשו שואל איך מעשרין את התבן ומצד הפנימיות אין ש״ש [שם שמים] **שגור בפיו:**

ولذلك، فمن جهة مستوى النور المحيط، يسأل عيسو كيف يُخرج العُشر من التبن؛ ومن جهة البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus)، لا يجري اسم السماء على لسانه.

5 **והנה נודע כי החיות בעשר כתרין דמסאבותא הוא מפני כי חיל בלע ויקיאנו ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו**

والآن، من المعروف أن قوة الحياة (**חיות**, chayus) في التيجان العشرة للنجاسة إنما هي لأن «ابتلع ثروةً، فسيتقيأها»، و«[يوجد] وقت يتسلّط فيه الإنسان على الإنسان لضرره».

והוא מפני הנצוצות שנפלו בהם בתחלת בריאת העולם בשבה״כ [בשבירת הכלים] **וימלך וימת כו׳ וגם מחמת חטא עה״ד** [עץ הדעת]

وذلك بسبب الشرارات التي سقطت فيها عند بداية خلق العالم، في تحطم الأوعية («فملك ومات»، وما إلى ذلك)، وكذلك بسبب خطيئة شجرة المعرفة،

כמ״ש בס׳ הגלגולים ולפיכך נמשך להם החיות בם שהוא בסוד גלות כמארז״ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרי׳ וכן בעשו היו ניצוצות כמו ר״מ** [רבי מאיר]

كما ورد في Sefer HaGilgulim (**ספר הגלגולים**). لذلك تُجذب إليهم قوة الحياة، وتكون فيهم على هيئة منفى، كما قال حكماؤنا، **ז״ל**: «لم يُنفَ بنو إسرائيل إلا لكي يُضاف إليهم متهوّدون». وكذلك كانت في عيسو (**עשו**) شرارات، مثل الحاخام مئير (**רבי מאיר**)

ואונקלוס ושמעי׳ [ושמעיין] **ואבטליון ועובדיה ומהם הי׳** [היה] **ציד בפיו והי׳** [והיה] **רוצה יצחק להוציא ממנו בעצמו שלא ע״י יעקב**

وأونكلوس (**אונקלוס**) وشمعيا (**שמעיה**) وأبطليون (**אבטליון**) وعوبديا (**עובדיה**)؛ ومنهم جاء «الصيد في فمه». وأراد إسحاق (**יצחק**) أن يستخرجهم من [عيسو] نفسه، لا بواسطة يعقوب (**יעקב**).

כי הרי גם עכשיו חיל בלע ויקיאנו רק שהוא ע״י יעקב שהוא בחי׳ ז״א שכל האורות שלמעלה נכללים בו והוא מתלבש ביצי׳ [ביצירה] **ביומין דחול בחי׳ עבדו זקן ביתו להעלות משם ולברר כנ״ל.**

فحتى الآن أيضًا «ابتلع ثروةً فسيتقيأها»، وإنما يكون ذلك بواسطة يعقوب، وهو مستوى الوجه المصغّر (**ז״א / זעיר אנפין**, Z'eir Anpin) (الصفات الوجدانية)، الذي تندرج فيه جميع الأنوار التي فوقه. وهو يتلبّس بعالم التكوين (**יצירה**, Yetzirah) في أيام الأسبوع، في مستوى «خادمه، كبير أهل بيته»، ليرفع من هناك وينقّي، كما ذُكر أعلاه.

אך יצחק רצה שיהי׳ [שיהיה] **זה שלא ע״י ז״א רק שיהי׳** [שיהיה] **התגלות האורות העליונים בעשו עצמו והוא ענין תוס׳** [תוספת] **ורבוי האור**

لكن إسحاق أراد أن يتم ذلك لا بواسطة **ז״א / זעיר אנפין**، بل بأن تنكشف الأنوار العلوية في عيسو نفسه؛ وهذا هو معنى إضافة النور وزيادته.

כי הרי לברר הטוב מן הרע צריך להאיר שם אור רב כדי שיע״ז [שעל ידי זה] **יקלוט וילקט כל הניצוצו׳ הנשפעים שמה.**

إذ لا بد لتنقية الخير من الشر من أن يشرق هناك نور عظيم، لكي يستوعب بذلك ويجمع كل الشرارات التي تدفقت إلى هناك.

6 וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים הוא טלא דעתיקא דנטיף לז״א בחי׳ שמים. ומשמני הארץ שמן הוא חכמה ואבא יסד ברתא הנקרא ארץ ורצה להמשיך בחי׳ הטל והשמן דלעילא שעי״ז יהי׳ [יהיה] **העלאת הניצוצים**

وهذا هو [معنى] «وليُعطِك **ה׳** من ندى السماوات»: فهذا «ندى Atika (**עתיקא**) الذي يقطر إلى الوجه المصغّر (**ז"א / זעיר אנפין**, Z'eir Anpin)»، مستوى «السماوات». «ومن دسم الأرض»: فالزيت هو الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، و«الأب (**אבא**, Abba) أسّس الابنة» التي تُدعى «الأرض». وأراد أن يُنزِل مستوى الندى والزيت العلويين، لكي يحصل بذلك رفع الشرارات،

כמו שאנו רואים עד״מ כשהשמש זורח על הארץ כחום היום שואב לחלוחית הארץ ואד יעלה מן הארץ

كما نرى، على سبيل التمثيل، حين تشرق الشمس على الأرض في حرّ النهار، فإنها تسحب رطوبة الأرض إلى أعلى، «ويصعد ضباب من الأرض»؛

וכן בנר לפני האבוקה הגדולה שואבת אור הנרות כך ע״י הארה עליונה הבאה בתוס׳ [בתוספת] ורבוי מלמעלה שואב ולוקט כל הניצוצין שנפלו למטה.

وكذلك حين تكون شمعة أمام مشعل عظيم، فإن [المشعل] يجذب نور الشموع. وهكذا أيضًا، بواسطة إشراق علوي يأتي بإضافة وزيادة من الأعلى، تُجذب إلى أعلى وتُجمع جميع الشرارات التي سقطت إلى الأسفل.

אך הארה זו צריך להיות בתוס׳ [בתוספת] ורבוי דייקא בחי׳ ברכה שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות שלפי סדר ההשתלשלות לא הי׳ [היה] עשו כדאי לו.

لكن لا بد أن يأتي هذا الإشراق بإضافة وزيادة على وجه التحديد: مستوى «البركة»، الذي هو فوق ترتيب سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)؛ إذ وفقًا لهذا الترتيب، لم يكن عيسو (**עשו**) أهلًا لها.

7 **וזהו ואברככה לפני ה׳. לפני הוי׳ דוקא והרצון שהי׳ [שהיה] ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע״י יעקב הוא מפני שראה אותו מלמעלה למטה**

وهذا هو [معنى] «وأباركك أمام *ה׳*»؛ أي أمام اسم *ה׳* (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah) تحديدًا. وكانت رغبة إسحاق (**יצחק**) في إنزال [البركة] على عيسو (**עשו**) نفسه، لا بواسطة يعقوب (**יעקב**)، لأنه رآه من الأعلى إلى الأسفل،

ע״י בחי׳ לבונה שהוא בחי׳ המקיף ע״כ רצה להמשיך בו בחי׳ גלוי המקיף בתוס׳ [בתוספת] ורבוי אור.

من خلال مستوى اللبان، وهو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) [النور] المحيط؛ لذلك أراد أن يُنزِل فيه انكشاف النور المحيط، مع زيادة النور وتكثيره.

אך מ״מ טעה בזה שאין עשו כדאי בבחי׳ זו כ״א ע״י יעקב שלפי שאם הי׳ [היה] החיות נמשך אל עשו יבלע ח״ו [חס ושלום] כמקדם או שלא יהיה מבחי׳ עשו כלום

ومع ذلك، فقد أخطأ في هذا، لأن عيسو لا يستحق هذا المستوى إلا بواسطة يعقوب. فلو جُذبت قوة الحياة (**חיות**, chayus) إلى عيسو، لابتلعها، حاشا، كما حدث من قبل؛ أو لما بقي من مستوى عيسو شيء على الإطلاق؛

אבל שיהא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא א״א כ״א ע״י יעקב ז״א דקדושה שע״י יתברר מעשו ויוכלל בקדושה

أما أن يتحقق «تحويل الظلمة إلى نور والمرارة إلى حلاوة»، فلا يمكن إلا بواسطة يعقوب، الوجه المصغّر (**ז"א** / **זעיר אנפין**, Z'eir Anpin) في القداسة، الذي به يُصفّى [ما في] عيسو ويُضمّ إلى القداسة.

ולכן הסכים יצחק ג״כ לברכת יעקב אח״כ ולעשו אמר הנה משמני הארץ כו׳ משמני מקצת שמני (וליעקב א׳ וממשמני בתוס׳ [בתוספת] **וא״ו)**

لذلك وافق إسحاق أيضًا بعد ذلك على بركة يعقوب. وقال لعيسو: «ها إن من دسم الأرض...» إلخ؛ **משמני** (**משמני**, mishmanei)، [أي: جزء من دسم الأرض]؛ أما ليعقوب فقال: «ومن دسم الأرض»، **וממשמני** (**וממשמני**, u-mishmanei)، بزيادة حرف الواو،

דהיינו מתמצית הנשאר משמן שנמשך אל הארץ שם יהיה מושבך בחי׳ פנימי׳ [פנימיות / פנימית] **ומטל השמים של יעקב יומשך לך ג״כ**

أي من بقية الزيت التي تبقى بعد إنزاله إلى الأرض: «هناك يكون مسكنك»، أي البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus). ومن «ندى السماء» الخاص بيعقوب سيُنزَل إليك أيضًا [شيءٌ]،

אבל אינו אלא מעל דהיינו בחי׳ מקיף בלבד (משא״כ ביעקב ויתן לך) **ובתנאי ואת אחיך תעבוד שתהי׳** [שתהיה] **בטל אל בחי׳ יעקב שע״י יהי׳** [יהיה] **עליי׳** [עלייה] **דוקא כנ״ל:**

لكن ذلك لا يكون إلا «من فوق»، أي مستوى [النور] المحيط وحده (على خلاف يعقوب: «وليهبك [ה׳]»)؛ وبشرط «وأنت تخدم أخاك»، أي أن تكون في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul) أمام مستوى يعقوب؛ فمن خلال هذا وحده يكون الارتقاء، كما سبق بيانه.

8 **ועתה יבואר הכתוב ראה ריח בני כו׳. כי הנה יצחק רצה להמשיך בחי׳ מקיף ולבונה כנ״ל וכל המשכה הוא ע״י העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **כנודע.**

والآن سيُشرح قوله: «انظر إلى رائحة ابني»، إلخ. أراد إسحاق (**יצחק**) أن يُنزِل مستوى [النور] المحيط واللبان، كما سبق بيانه؛ وكل إنزال يكون بواسطة رفع المياه الأنثوية (**מיין נוקבין**, mayin nukvin)، كما هو معلوم.

והנה להמשכת מ״ד [מיין דוכרין] **של פנימי׳** [פנימיות / פנימית] **די בהעלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **בבחי׳ פנימי׳** [פנימיות / פנימית] **אבל להמשכ׳ מ״ד** [מיין דוכרין] **של מקיף צ״ל העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **ג״כ בבחי׳ מקיף.**

أما لإنزال المياه الذكورية (**מיין דוכרין**, mayin duchrin) من [المستوى] الباطني، فيكفي رفع المياه الأنثوية (**מיין נוקבין**) على المستوى الباطني؛ لكن لإنزال المياه الذكورية من [المستوى] المحيط، فلا بد أيضًا من رفع المياه الأنثوية على المستوى المحيط.

9 **והנה ריח הוא העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **שהוא בחי׳ אור חוזר. והוא מהגבורות כמו שרואים שתפוח מתוק אין בו ריח.**

والآن، فالرائحة هي رفع المياه الأنثوية (**מ״ן**، mayin nukvin)، وهو مستوى النور العائد (**אור חוזר**، or chozer). وهي تأتي من قوى الشدة (**גבורות**، Gevuros)، كما نرى أن التفاحة الحلوة لا رائحة لها؛

רק החמוץ וכל הדברים החריפים יש בהם ריח חזק. והוא לפי שהעלאת מ״ן [מיין נוקבין] **הוא בירורים מניצוצות שנפלו בשבה״כ** [בשבירת הכלים].

أما الأشياء الحامضة وحدها، وكل الأشياء الحادة، فلها رائحة قوية. وذلك لأن رفع المياه الأنثوية يتكوّن من عمليات التصفية (**בירורים**، beirurim) للشرارات التي سقطت عند انكسار الأوعية.

ולכן בכל המצות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות שהוא ע״י שמעלין נפש הבהמה ומתהפך ועולה ונכלל באש שלמעלה.

ولذلك، لا ترد عبارة «رائحة طيبة» (**ריח ניחוח**، rei'ach nicho'ach) في شأن سائر الوصايا (**מצות**، mitzvos)، كما ترد في شأن القرابين، التي [تعمل] برفع نفس الحيوان، فتتحول وتصعد وتندمج في النار العليا.

10 **והנה הריח משיב את הנפש דהיינו מה שהיה בתחלה בבחי׳ הסתלקות המוחין חוזר ומאיר כאדם שהוא נרדם וע״י הריח הוא חוזר ומקיץ.**

والآن، فإن العطر يردّ الروح؛ أي إن ما كان في البداية في حالة انسحاب القوى العقلية (**מוחין**, mochin) يعود فيضيء، مثل إنسان غرق في نوم عميق، ثم يستيقظ من جديد بفعل العطر.

דהיינו ע״י השינה היה השכל בהעלם. ואח״כ כשניער משנתו הנה השכל מאיר בו בגילוי והכל נעשה ע״י הריח שהוא אור החוזר ממטה למעלה.

أي إن العقل كان مستترًا بسبب النوم. ثم حين يستيقظ من نومه، يضيء العقل فيه بجلاء. وكل ذلك يتم بواسطة العطر، وهو نور مرتدّ من الأسفل إلى الأعلى.

וזהו ענין נח״ר [נחת רוח] **לפני שאמרתי ונעשה רצוני. והנה עשו לא היה בו בחי׳ גילוי פנימי׳** [פנימיות / פנימית] **כי הפנימי׳** [הפנימיות / הפנימית] **שלו נבלע כנ״ל רק שהוא בחי׳ המקיף ולבונה.**

وهذا هو معنى «رضى (**נחת רוח**, nachas ruach) أمامي، إذ قلتُ فتمّت إرادتي». والآن، لم يكن لدى عيسو (**עשו**) مستوى باطني مكشوف، لأن باطنه قد ابتُلع فيه، كما سبق شرحه؛ وإنما كان مستوى الإحاطة [أي النور المحيط] واللبان.

וזהו וירח את ריח בגדיו הוא בחי׳ המקיפים שיהיה מזה ריח הוא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **להמשיך המקיף מטל השמים:**

وهذا هو معنى «وشمّ رائحة ثيابه»: فالثياب هي مستوى الأنوار المحيطة، ومنها تنبعث رائحة؛ أي رفع المياه الأنثوية (**מיין נוקבין**, mayin nukvin)، لإنزال النور [المحيط] من «ندى السماء».

11 **כריח שדה אשר ברכו ה׳. הנה השדה הוא בחי׳ מל׳ דאצי׳ שיש בה ג״כ בחי׳ העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **ויש בזה ב׳ בחי׳ הא׳ היא העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **בטבעה ומאליה וממילא כמ״ש למען יזמרך כבוד ולא ידם.**

«كرائحة حقل باركه **ה׳**»: الحقل هو مستوى الملكوت (**מלכות**, Malchus) في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)، وفيه أيضا رفع **מ״ן** (mayin nukvin؛ المياه الأنثوية). وفي هذا نوعان. الأول رفع م״ן بطبيعته، ومن تلقاء نفسه وبصورة تلقائية، كما ورد: «لكي يسبّح لك [مجدي] ولا يصمت».

קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך כו׳ והוא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **לפנימי׳** [לפנימיות / לפנימית] **דהיינו לעורר המשכת הקו. ויש העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **שצריך סיוע מלמעלה שאין כח בה להעלות מ״ן** [מיין נוקבין] **מעצמה.**

«إنه ينادي النور العلوي باستمرار ولا يسكن»، إلخ. وهذا رفع **מ״ן** إلى البعد الباطني، أي لإثارة إنزال خط النور (**קו**, kav). وهناك رفع **מ״ן** يحتاج إلى معونة من الأعلى، إذ لا قدرة له على رفع **מ״ן** من تلقاء نفسه.

והוא בחי׳ מקיף שהוא בחי׳ גילוי אור א״ס ב״ה בעצמו (שהקו מאיר לתוך מקום החלל עצמו)

وهذا هو مستوى النور المحيط، وهو مستوى انكشاف النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو، بذاته (إذ يضيء خط النور في مكان الفراغ نفسه).

והנה העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **של בחי׳ פנימי׳** [פנימיות / פנימית] **הוא בחי׳ בארה של מרים שהוא מעיין הנובע מאליו משא״כ העלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **של המקיף כתיב באר חפרוה שרים.**

أما رفع **מ״ן** للمستوى الباطني فهو مستوى بئر مريم (**מרים**)، وهو نبع يتفجر من تلقاء نفسه؛ أما رفع **מ״ן** للنور المحيط، فقد ورد فيه: «بئر حفرها الأمراء».

ויכרו שם עבדי יצחק באר. עבדי יצחק הן המשכות מבחי׳ יצחק שהוא עיקר האבות מבחי׳ בוצינא דקרדוניתא מקור הגבורות כמ״ש כי אתה אבינו.

«وحفر عبيد إسحاق (**יצחק**) هناك بئرا». وعبيد إسحاق هم الامتدادات الصادرة عن مستوى إسحاق، وهو رأس الآباء، ومن مستوى بوتصينا ديكاردينوسا (**בוצינא דקרדוניתא**, botzina dekardinusa؛ مصباح الظلمة)، مصدر قوى الشدة (**גבורות**, Gevuros)، كما ورد: «لأنك أنت أبونا».

ולכן כתיב ויריבו רעי גרר לאמר לנו המים שבחי׳ המקיף נמשך גם אליהם מלמעלה שאינו נבלע כמו בחי׳ פנימי׳ [פנימיות / פנימית] **שלהם כנ״ל. וזהו אשר ברכו הוי״ה שהוא ע״י סיוע מלמעלה כנ״ל:**

ولذلك ورد: «وتخاصم رعاة جرار قائلين: الماء لنا»، لأن مستوى النور المحيط يمتد إليهم أيضا من الأعلى، إذ لا يُبتلع كما يُبتلع مستواهم الباطني، كما سبق. وهذا معنى «الذي باركه **הוי׳**»: فهو يتحقق بمعونة من الأعلى، كما سبق.

12 **והנה כ״ז** [כל זה] **הוא הבנת הפסוק לפי דעתו של יצחק שהבין שעשו היה לפניו. אך באמת היה זה יעקב. ואיך יבואר בחי׳ זו על יעקב:**

والآن، فإن كلّ ما تقدّم هو فهم الآية بحسب رأي إسحاق (**יצחק**)، إذ ظنّ أن عيسو (**עשו**) كان أمامه. غير أنّ يعقوب (**יעקב**) هو الذي كان في الحقيقة. فكيف يُفسَّر هذا المستوى، إذن، في شأن يعقوب؟

13 **הנה איתא במדרש וירח את ריח בגדיו. בוגדיו בחי׳ בעלי תשובה שהוא בחי׳ מקיף דמשכין ליה בחילא יתיר.**

جاء في المدراش: «وشمَّ رائحة ثيابه (**בגדיו**، begadav)»: [اقرأ] «متمرّديه (**בוגדיו**، bogdav)»؛ [وهذه هي] مرتبة أصحاب التوبة (**בעלי תשובה**، baalei teshuvah)، وهي مستوى أو جانب (**בחינה**، bechinah) [النور] المحيط، إذ يجذبونه بقوة أكبر.

שבזוהר אמר ע״פ ואברהם זקן בא בימים כו׳. זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין כו׳. פי׳ למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת שאין לו בחי׳ כלי להכיל.

ففي الزوهار (**זהר**) جاء في تفسير «وكان إبراهيم (**אברהם**) شيخًا، وقد تقدّم في الأيام» إلى آخره: «طوبى لأصحاب التوبة الذين يجذبون» إلى آخره. والمعنى [أنهم يجذبون] ما يتجاوز قدرة النفس على الاحتمال؛ إذ لا يوجد له وعاء من أي مستوى يحتويه.

14 **וכמעשה דר״א** [דרבי אלעזר] **בן דורדייא. משא״כ באברהם כתיב בא בימים. בחי׳ כלי ולבוש כו׳. והעלאת מ״ן** [מיין נוקבין] **כזה שהוא בחי׳ מקיף הוא מפני שמתבונן בגדולת א״ס ב״ה בעצמו ובכבודו.**

وكما في قصة الحاخام العازار بن دورديا (**ר״א בן דורדייא**). أما عن إبراهيم (**אברהם**)، فقد كُتب أنه «تقدّم في الأيام»: أي مرتبة الإناء واللباس، إلخ. وهذا الرفع لمياه الأنثى (**מיין נוקבין**، mayin nukvin [أي المياه التي تُستثار من الأسفل])، وهو من مرتبة [الضوء المحيط]، إنما يحدث لأن المرء يتأمل عظمة اللامتناهي (**אין סוף**، Ein Sof)، المبارك تعالى، في ذاته ومجده.

כי אני הוי״ה לא שניתי כתיב רק הודו על ארץ ושמים. וירם קרן לעמו כו׳. ונק׳ בחי׳ בע״ת [בעלי תשובה] **אף מי שאין עבירות בידו.**

فقد كُتب: «فإني أنا ה׳ (**הוי׳ / שם הוי׳**، Havayah)، لم أتغير»؛ وإنما «مجده فوق الأرض والسماء، وقد رفع قرنًا لشعبه»، إلخ. ويُسمّى المرء صاحب التوبة (**בעל תשובה**، baal teshuvah) حتى إن لم تكن في يده خطايا،

רק צועק על הפירוד כו׳. והוא בחי׳ ריח שהיא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **לבחי׳ מקיף להמשיך בחי׳ מקיף דלעילא מטל השמים כו׳:**

بل يصرخ متألمًا من الانفصال، إلخ. وهذه مرتبة الرائحة، وهي رفع مياه الأنثى إلى المرتبة المحيطة، لإنزال المرتبة المحيطة العليا، من «ندى السماوات»، إلخ.

15 **אך להבין כ״ז** [כל זה] **והלא יעקב הוא בחי׳ קדושה ובלא״ה** [ובלאו הכי] **נמשכים בו כל האורות עליונים א״א ואו״א** [ואבא ואימא] **כנ״ל.**

لكن لفهم كل هذا: أليس يعقوب (**יעקב**, Yaakov) مستوى من القداسة، وحتى من دون ذلك تُمدّ إليه جميع الأنوار العلوية، أريخ أنبين، أي «الوجه الطويل» (**אריך אנפין**, Arich Anpin)، والأب والأم (**אבא ואמא**, Abba v'Imma)، كما سبق إيضاحه؟

אך הברכה היא בתוס׳ [בתוספת] **ורבוי המשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלו׳** [ההשתלשלות] **שאינו לפי ערך ההשתלשלו׳** [ההשתלשלות] **כדי להיות ורב דגן ותירוש אלו הלכות ואגדות שנתלבשו בלבושים גשמיים זרעים בחסד כו׳**

لكن البركة زيادة وتكثير في الاستمداد من فوق سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)، على نحو لا يتناسب مع ترتيبها، لكي تكون هناك «وفرة من الحبوب والخمر»: وهما الأحكام (**הלכות**, halachos) والحكايات (**אגדות**, aggados)، وقد تلبّست لباسا ماديا: فباب البذور (**זרעים**, Zera'im) يقابل الإحسان (**חסד**, Chesed)، إلخ.

וכן כל התורה ספורי מעשיות כו׳ וכן נביאים שופטים מעשה דשמשון ופלגש בגבעה וכן כל מעשה המלכים וספורי מעשיות שבגמ׳ [שבגמרא] **דרבב״ח** [דרבה בר בר חנה] **ודומיהן הכל מרומז בהן סודות התורה, ועד״ז ג״כ מעשה המצות**

وكذلك الأمر في التوراة كلها، في القصص، إلخ؛ وكذلك في الأنبياء: [في] سفر القضاة، قصة شمشون (**שמשון**, Shimshon) وقصة السرّية في جبعة (**גבעה**, Givah)؛ وكذلك جميع أفعال الملوك، والقصص في الجمارا (**גמרא**, Gemara) عن ربّاه بار بار حنّاه (**רבה בר בר חנה**, Rabbah bar bar Chanah) وأمثاله: ففيها كلها إشارات إلى أسرار التوراة. وعلى هذا النحو أيضا، أعمال الوصايا (**מצות**, mitzvos) العملية،

שע״י סוכה ולולב וציצית ותפילין גשמיים יהיה המשכת אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה שלמע׳** [שלמעלה] **מעלה מהשתלשלו׳** [מהשתלשלות] **שלפי ערך וסדר השתלשלות בעשי׳** [בעשיה] **החיות מצומצם מאד ובכדי שיאיר אור רב מאא״ס** [מאור אין סוף] **ב״ה בעצמו ובכבודו הוא**

فمن خلال مظلّة عيد العُرش (**סוכה**, sukkah) المادية، وغصن النخيل (**לולב**, lulav)، وخيوط الأهداب (**ציצית**, tzitzis)، والتفلين (**תפילין**, tefillin)، يُستمدّ النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، *ה׳*، وهو فوق سلسلة العوالم الهابطة وأعلى منها. فبحسب مقياس سلسلة العوالم الهابطة وترتيبها، تكون قوة الحياة (**חיות**, chayus) في عالم الفعل (**עשיה**, Asiyah) محدودة جدا؛ ولكي يشرق نور عظيم من اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، *ה׳*، نفسه، بذاته ومجده، فلا بد أن يكون ذلك

ע״י יצחק דייקא שהוא שרש הגבורות בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה שמודד להיות חכם כו׳ ומשם נמשך תוס׳ [תוספת] **אור וגילוי גם בעשי׳** [בעשיה] **הגשמי׳** [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית]**.**

من خلال إسحاق (**יצחק**, Yitzchak) تحديدا، فهو جذر قوى الشدة (**גבורות**, Gevuros)، وخط القياس (**בוצינא דקרדוניתא**, botzina dekardinusa) الذي يقدّر «أن يكون المرء حكيما»، إلخ؛ ومن هناك يُستمدّ نور وانكشاف زائدان أيضا إلى عالم الفعل المادي.

16 **וזהו ויתן לך האלקים גם בבחי׳ צמצום וקאי ויתן על בחי׳ הוי״ה האמור למעלה בפ׳ אשר ברכו ה׳ ואף גם זאת בלי דעתו של יצחק רק בא אחיך במרמה**

وهذا هو [معنى] قوله: «وليُعطِك اسم **אלקים** (**אלקים**, Elokim)»، أي حتى في مستوى الانكماش (**צמצום**, tzimtzum). و«يعطِك» تشير إلى مستوى اسم *ה׳* (**הוי׳** / **שם הוי׳**, Havayah) المذكور أعلاه في الآية: «الذي باركه *ה׳*». وحتى هذا [جاء] من غير علم إسحاق (**יצחק**)، بل «جاء أخوك بمكر»،

שא״א להתלבש בבחי׳ הדעת וכענין שאמרו לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא כי ענין בזכותא הוא לפ״ע [לפי ערך] **ההשתלשלות שכך ראוי לו**

إذ لا يمكن أن يتلبّس ذلك بمستوى المعرفة (**דעת**, Daas)، كما في قولهم: «لا يتوقف الأمر على الاستحقاق، بل على الأصل الروحي العلوي (**מזל**, mazal) [الجذر الأعلى]». فالاستحقاق يكون وفق مقياس سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus): أي إن هذا هو ما يليق به،

משא״כ במזלא הוא למעלה מלפ״ע [מלפי ערך] **אף שאינו ראוי כו׳ והיה צריך לזה לתקן חטא עה״ד** [עץ הדעת] **שהיה ג״כ במרמה ופתוי של נחש**

أما **מזל** فهو فوق ما يجري وفق المقياس، حتى وإن لم يكن المرء مستحقا، إلخ. وكان هذا ضروريا لإصلاح خطيئة شجرة المعرفة، التي وقعت هي أيضا بالمكر وإغواء الحية،

שע״י נתגשמו העולמות ונעשה עירוב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהפוך אל הפוך והמשיך רוחניות ואורות העליונים שיהיה נמשך גם לגשמיות.

إذ تجسّمت العوالم بسببه، ونشأ امتزاج المادية بالروحانية. ولإصلاح ذلك، فعل نقيض الشيء بنقيضه، وأنزل الروحانية والأنوار العليا، لكي تنزل أيضا إلى المادية.

משא״כ אלו לא קבל יעקב הברכות היה נמשך מן התורה רק ברוחניות לבד כמו שהוא למעלה וכדה על שכמה כו׳:

أما لو لم يتلقَّ يعقوب البركات، لكان النور الآتي من التوراة يُنزَل في الروحانية وحدها، كما هو في الأعلى: «وجرّتها على كتفها»، إلخ.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/toldos/5/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق